

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi arvonlisä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan Suomen arvonlisä- ja valmisteverolainsäädäntö ulotettavaksi edelleen koskemaan myös Ahvenanmaan maakunnan ja valtakunnan välisiä suhteita Suomen liittyessä Euroopan unionin jäseneksi. Vaikka Suomen liittymissopimuksen mukaan Ahvenanmaahan ei sovelleta välillisen verotuksen yhdenmukaistamista koskevia Euroopan yhteisön säännöksiä, Suomella säilyy kuitenkin verolainsäädäntöä ja verotusta koskeva toimivalta myös Ah-

venanmaan suhteen. Ehdotuksen mukaan maan sisäistä verotusta koskevia menettelyjä sovellettaisiin tavaroiden siirtoon ja myyntiin sekä palvelujen myyntiin myös valtakunnan ja maakunnan välillä.

Ehdotettu laki liittyy Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa ja se on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti jäsenyyden kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Suomen päätettyä liittymisestä Euroopan unioniin myös Ahvenanmaa, jolla on itsehallintolakisensa (1144/91) 59 §:n nojalla valta jättää liittymissopimus hyväksymättä, on ilmoittanut hyväksyvänsä sopimuksen, ja maakunta tulee siten Suomen osana kuulumaan Euroopan unioniin (EU) ja yhteisöihin (EY). Liittymissopimuksen pöytäkirja n:o 2:n 2 artiklan mukaan maakunta jää kuitenkin liikevaihtoveroja ja valmisteveroja sekä muita välillisen verotuksen muotoja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamista koskevien EY:n säännösten soveltamisalan ulkopuolelle. Ahvenanmaa tulee kuulumaan EY:n muodostamaan tulliliittoon ja sen tullialueeseen.

Ahvenanmaata mainitun pöytäkirjan mukaan koskevat poikkeukset eivät vaikuta maakunnan ja valtakunnan väliseen toimivallan jakoon. Veroja ja maksuja koskevat asiat, kuten arvonlisä- ja valmisteverot, kuuluvat edelleen itsehallintolain 27 §:n 36 kohdan mu-

kaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Näin ollen Suomi voi säätää Ahvenanmaata koskeviksi samansisältöiset arvonlisä- ja valmisteverolait kuin muualla maassa sovellettavat, kuten asianlaita on ollut ennen jäsenyyttä. Kun Suomen mainittu verolainsäädäntö joudutaan kuitenkin sopeuttamaan EY:n verotuksen yhtenäistämistä koskevien direktiivien mukaiseksi ja jos sama lainsäädäntö ulotetaan sovellettavaksi myös Ahvenanmaalle, harmonointi vaikuttaa tosiasiallisesti myös verotukseen maakunnassa. Mainitun veropoikkeaman mukaan Ahvenanmaa olisi kuitenkin yhteisön arvonlisäverotusta ja valmisteverotusta koskevien direktiivien mukainen ”kolmas alue” tai ”kansallinen alue”, mikä tarkoittaisi maakunnan kohtelemistä erillisenä veroalueena.

2. Nykytila

Arvonlisäverolain (1501/93) 1 §:n mukaan arvonlisäveroa suoritetaan valtiolle liiketoimin-

nan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavarannan ja palvelun myynnistä sekä tavarannan maahan-tuonnista. Lakia sovelletaan siis alueperiaatteen mukaisesti niihin tavaroiden ja palvelujen myynteihin, jotka tapahtuvat Suomessa. Myös tavarannan maahantuonti on verollista, toisaalta tavaroiden ja tiettyjen palvelujen myynti ulko-maille on verotonta.

Valmisteverotuslain (558/74) 1 §:n mukaan lakia sovelletaan maassa valmistetuista tuot-teista suoritettavan valmisteveron määräämi-seen eri laeissa säädettyjen perusteiden mukai-sesti; maahan tuodut tuotteet verotetaan pää-asiallisesti tulliverotusmenettelyä noudattaen. Aineellisten valmisteverolakien (9 kpl) mukaan veroa on suoritettava ansiotarkoituksessa val-mistetuista sekä maahan tuotavista tuotteista; muun muassa maasta vietävät tuotteet ovat yleensä verottomia.

Tällä hetkellä Ahvenanmaalla sovelletaan koko valtakuntaa koskevaa arvonlisä- ja val-misteverolainsäädäntöä, ja Ahvenanmaa on osa Suomen veroaluetta. Verotuksen suoritta-vat valtion viranomaiset, arvonlisäverotuksen Turun ja Porin lääninverovirasto ja valmiste-verotuksen Maarianhaminan piiritullikamari. Tavarannan siirtoja ja myyntejä sekä palvelujen myyntejä maakunnan ja Manner-Suomen välil-lä kohdellaan verotuksellisesti kuten vastaavia tapahtumia muuallakin Suomen alueella. Verot saa Suomen valtio.

3. EU-jäsenyydestä aiheutuvat muutokset arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön

Hyväksyessään EU-jäsenyyden Suomi on sa-malla sitoutunut soveltamaan EY:n säädösten mukaisia arvonlisä- ja valmisteverojärjestelmiä. Jäsenmaiden kansalliset verojärjestelmät on so-peutettava välillisten verojen harmonointia sääntelävien EY:n direktiivien mukaisiksi. Har-monoinnilla luodaan edellytykset rajatoimenpi-teiden poistamiselle tavaroiden ja palvelujen siirrossa sekä verotuksellisesti tasapuolisemmat kilpailun edellytykset yhteisön muodostamalla sisämarkkina-alueella. Tällä alueella sovelle-taan kotimaan kaupasta ja kolmansien maiden kaupasta eroavia erityisiä sisäkaupan verotus-säännöksiä.

Yksityishenkilöiden hankinnat verotetaan si-sämarkkinoilla pääsääntöisesti sen maan sään-nösten mukaan, jossa myynnit tapahtuvat.

Kaupallisen toiminnan arvonlisä- ja valmiste-verotukseen sovelletaan jäsenmaiden välillä määränpäämaaperiaatetta. Tavarat voidaan myydä verotta jäsenvaltiosta toiseen, mutta ne tulevat verotetuiksi määränpäämaan säännösten mukaan. Sisämarkkinakaupan valvontaa varten joudutaan ottamaan käyttöön arvon-lisäverotuksessa erillinen sisäkaupan tietojärjes-telmä ja valmisteverotuksessa niin sanottu saa-teasiakirja.

Lisäksi verolakeja joudutaan muuttamaan siten, että ne vastaavat aineellisesti EU-säädös-ten mukaisia verojärjestelmiä. Taloudellisesti merkittävimmät muutokset koskevat arvon-lisäveron pohjan laajentamista ja sovellettavia verokantoja. Arvonlisäverolakiin EU-jäsenyy-den johdosta ehdotetut muutokset sisältyvät eduskunnan käsiteltävinä oleviin hallituksen esityksiin 222/1994 vp., ja 283/1994 vp., valmis-teverotusta koskevat muutokset hallituksen esi-tykseen 237/1994 vp.

Arvonlisäverolain muuttamista koskevan la-kiehdotuksen (HE 283/1994 vp.) 1 a §:n ja ehdotettavan uuden valmisteverolain 6 §:n mu-kaan jäsenvaltiolla ja yhteisöllä tarkoitetaan Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaista jäsenvaltion ja yhteisön veroaluetta. Liittymis-sopimuksen pöytäkirja n:o 2:n 2 artiklassa oleva poikkeus katsotaan poikkeukseksi yhtei-sön arvonlisä- ja valmisteverotusdirektiiveihin, joten Ahvenanmaan maakunta ei kuulu EY:n veroalueeseen.

4. Ehdotuksen syyt ja sisältö

Ahvenanmaan maakunta on ilmoittanut liit-tyvänsä Suomen mukana Euroopan unioniin. Suomen liittymissopimuksen Ahvenanmaa-pöytäkirjassa suljetaan Ahvenanmaan maakun-nan alue EY:n arvonlisäveroa ja valmisteveroja koskevien direktiivien soveltamisen ulkopuolel-le. Poikkeus mahdollistaa verovapaan myynnin jatkamisen Ahvenanmaan lauttaliikenteessä myös vuoden 1999 kesäkuun jälkeen, jolloin sen on määrä lakata yhteisön sisäliikenteessä yleensä.

Vaikka Ahvenanmaan maakuntaan ei sovel-leta EY:n arvonlisä- ja valmisteverotusta kos-kevia direktiivejä, siellä voidaan soveltaa samaa aineellista arvonlisä- ja valmisteverolainsäädän-töä kuin muuallakin Suomessa. Koska Ahvenanmaan maakunta ei kuulu EY:n veroalueeseen, ei sen ja muun yhteisön väliseen kaup-

paan kuitenkin sovelleta sisämarkkinakaupan verotusjärjestelmää koskevia säännöksiä. Maakuntaa pidetään arvonlisäverotuksessa niin sanottuna kolmantena alueena ja valmisteverotuksessa niin sanottuna kansallisenä alueena. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että kaikki EY:n alueelta, siis myös muualta Suomesta, Ahvenanmaan maakuntaan tuleva tavara tulisi verottaa ja vastaavasti vienti vapauttaa kyseisistä veroista. Koska Ahvenanmaa ei kuulu EY:n veroalueeseen, sieltä muihin jäsenvaltioihin kuin Suomeen suuntautuvaan vientiin ja vastaavasti sinne tuontiin on välttämätöntä soveltaa EY:n harmonoiduista järjestelmistä poikkeavia menettelyjä. Tätä tuontia ja vientiä käsiteltäisiin sekä arvonlisä- että valmisteverotuksessa samoin kuin tuontia kolmansista maista ja vientiä kolmansiin maihin.

Jotta kaikki tavarat, niin kaupallisessa tarkoituksessa kuljetettavat kuin yksityishenkilöiden mukanaan viemät, tulisivat veroalueen edellyttämän rajaverotuksen piiriin ja jotta tällainen verotus voitaisiin käytännössä turvata, tulisi kaikki sekä tavara- että henkilöliikenne Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä rajoittaa ja ohjata kulkemaan määrättyjä reittejä pitkin sekä valvonta- ja verotuspisteiden, käytännössä tulliasemien, kautta. Koko rajaa tulisi lisäksi valvoa, jottei tavaraa kuljisi ohi valvonta- ja verotusjärjestelmän. Valvontatarvetta korostaisi se, että yksityishenkilö saisi tuoda maakunnasta yhteisön veroalueelle, siis myös muualle Suomeen, veroitta muun muassa alkoholi- ja tupakkatuotteita sekä rajoitetusta arvosta muita tuliaisia ainoastaan samat pienet määrät kuin mistä tahansa yhteisön ulkopuolelta saapuva matkustaja. Ylimenevät määrät tulisi verottaa, riippumatta siitä, onko ne hankittu verottomina tai verollisina.

Verotusrajan edellyttämistä järjestelyistä aiheutuisi huomattavat kustannukset yhteiskunnalle valvonta- ja verotusasemien ja -järjestelmien rakentamisesta sekä ylläpidosta. Haitta olisi tuntuva myös maakunnan ja muun Suomen väliselle kaupalle sekä kaupalliselle ja henkilöliikenteelle rajamuodollisuksineen ja reitinvalinnan rajoituksineen. Asuttujen saarien reunustaman rajan valvonta olisi toisaalta vaikeaa.

Ahvenanmaan maakunnassa ja muualla Suomessa sovelletaan aineellisesti samoja arvonlisä- ja valmisteverojärjestelmiä sekä samaa kansallista verovalvontajärjestelmää. Kun veronsaaja myös kaikissa tilanteissa on Suomen

valtio, ei ole tarkoituksenmukaista rakentaa kustannuksia ja turhaa hallinnollista työtä aiheuttavaa verorajaa Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välille vain muodollisista syistä. Kaupallisessa tuonnissa ja viennissä verotuksellinen lopputulos olisi aina sama. Yksityishenkilö sen sijaan voi joutua maksamaan kuljettamistaan tavaroista verot kahteen kertaan, jos veroraja toteutetaan.

Verotusmenettely Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä ehdotetaan säilytettäväksi nykyistä vastaavassa yksinkertaisessa muodossa, ilman verorajan aiheuttamia rasitteita, säätämällä erillinen Ahvenanmaan maakunnassa sovellettavaa arvonlisä- sekä valmisteverotusta koskeva laki. Tässä laissa säädettäisiin, että vaikka Ahvenanmaan maakunta on harmonoidun välillisen verotuksen osalta suhteessa yhteisöön kolmannen maan asemassa, tavaroiden siirtoon ja myyntiin sekä palvelujen myyntiin Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä sovellettaisiin jäsenyysilanteessa samoja menettelyjä kuin maan sisäisessä verotuksessa.

Ahvenanmaalle liittymissopimuksessa myönnetyn veropoikkeaman tarkoituksena on säilyttää maakunnan paikallinen talous elinkelpoisena. Jos myöhemmin katsotaan tämän tarkoituksen saavuttamiseksi olevan tarvetta sellaisiin Ahvenanmaata koskeviin aineellisiin veropoikkeamiin, ettei niitä voida toteuttaa toteuttamatta samalla myös käytännössä verorajaa, tämän lain mukaista järjestelyä on tarkistettava.

5. Suhde yhteisöainsäädäntöön

Edellä 1. kohdassa ja 3. kohdassa on jo todettu, että Ahvenanmaahan ei liittymissopimuksen pöytäkirjan n:o 2:n 2 artiklan mukaan sovelleta yhteisön liikevaihto- ja valmisteveroja eikä muitakaan välillisiä veroja koskevia harmonointisäännöksiä. Artiklassa viitataan yhteisön direktiiveihin 77/388/ETY (ns. kuudes arvonlisäverodirektiivi) ja 92/12/ETY (valmisteverotusta koskeva ns. järjestelmädirektiivi), ja todetaan Ahvenanmaan olevan ensin mainitussa direktiivissä tarkoitettu kolmas alue ja viimeksi mainitussa direktiivissä tarkoitettu kansallinen alue. Nämä alueet eivät kuulu yhteisön eivätkä myöskään sen jäsenmaiden veroalueisiin.

Mainituilla harmonointidirektiiveillä voidaan sanoa olevan kolme tarkoituspäätä: 1) mahdol-

listaa rajaverotuksen poistaminen ja siten helpottaa tavaroiden ja palvelujen liikkuvuutta jäsenmaiden välillä (sisämarkkinoiden luominen), 2) luoda yhtenäinen veropohja ja lähentää verokantoja verotuksellisesti mahdollisimman yhtenäisten kilpailuolosuhteiden luomiseksi, 3) varmistaa, tavaroiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta haittaamatta, että verot kannetaan oikean saajamaan, yleensä kulutusmaahan hyväksi ja tuon jäsenvaltion verokannan mukaisesti. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on säädetty direktiiveissä myös suhteellisen laajat ja yksityiskohtaiset menettelyä koskevat säännökset. Tavarain ja palvelujen vaihtoon kolmansien maiden, myös kolmansien/kansallisten alueiden, kanssa sovelletaan kuitenkin poikkeavia säännöksiä, koska näiden maiden ja alueiden verotus poikkeaa harmonoidusta järjestelmästä. Erityisesti arvonnäköverotuksessa sovelletaan yleensä rajaverotusta, jolloin vienti on verotonta ja tuonnissa kannetaan asianomaisen jäsenvaltion vero.

Edellä sanotusta seuraa, kuten 4. kohdassa on jo todettu, että arvonnäköverotus Ahvenanmaan ja muun Suomen välisissä suhteissa olisi toimitettava rajaverotuksena kuten Suomen ja kolmansien maiden välillä. Niin kauan kuin maakunnassa sovellettavat aineelliset verosäännökset ovat samat kuin muualla Suomessa sovellettavat, rajaverotus johtaa kuitenkin samaan lopputulokseen kuin ehdotettava, siis maan sisäiseen verotukseen sovellettava menettely.

Vaikka voidaan arvioida, ettei ehdotettu menettely ole sananmukaisesti sopusoinnussa verotuksen harmonointia koskevien direktiivien kanssa, se toteuttaa niiden tarkoituksen. Direktiivit eivät ole tarkoitettuja sovellettaviksi suoraan, vaan määrätyn lopputuloksen saavuttamiseksi ja varmistamiseksi. Edellä on osoitettu, että asetetut tavoitteet saavutetaan tässä tapauksessa ilman direktiiveissä edellytetyjä menettelyjä ja ilman niiden soveltamisen vaatimia kustannuksia. Harmonoinnin tarkoituksena ei voine olla verotusjärjestelmän monimutkaistaminen vain muotomääräysten vuoksi. Ehdotettava järjestely johtaisi kieltämättä siihen, että kauppaa ja liikennettä koskevat raja- ja verotusmuodollisuudet säilyisivät maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa yksinkertaisempina kuin muun yhteisön, käytännössä lähinnä Ruotsin ja Ahvenanmaan välillä. Järjestelyn voitaisiin siten katsoa rikkovan yhteisöoikeuden eri yhteyksissä edellyttämää neutrali-

teettiperiaatetta. Yhteisön tullioikeus, jota menettelyssä kolmansien maiden suhteen sovelletaan, sallii kuitenkin tällaisia ”diskriminoivia” menettelyjä muun muassa silloin, kun on kysymys vain yhtä jäsenmaata koskevasta kaupasta (yhteisön tullikoodeksi, ETY n:o 2913/92 97 art.).

Edellä on mainittu, että Ahvenanmaata koskeva veropoikkeama mahdollistaa verottoman myynnin jatkamisen Ahvenanmaan-liikenteessä myös vuoden 1999 puolivälin jälkeen, mitä pidettiin poikkeaman keskeisenä perusteena jäsenyysneuvotteluissa. Ehdotus ei estä mainittua myyntiä Ruotsin ja Ahvenanmaan välisessä liikenteessä. Maakunnan ja muun Suomen välisessä liikenteessä veroton myynti sen sijaan ei tulisi mahdolliseksi. Mutta vaikka veroraja ja rajaverotus toteutettaisiinkin, Suomella olisi mahdollisuus estää veroton myynti säätämällä erikseen sellaiset Ahvenanmaata koskevat verosäännökset, joilla estetään muonitustavaran verottomuus maakuntaan tulevilla tai sieltä lähtevillä aluksilla. - Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta on tehnyt 25 päivänä lokakuuta 1994 periaatepäätöksen, jonka mukaan veroton myynti Ahvenanmaan-liikenteessä jatkuu toistaiseksi nykyisellään ja veropoikkeama pyritään toteuttamaan niin, ettei tarpeettomia rajamuodollisuuksia tarvita.

Edellä esitetyn perusteella voidaan kysymystä esityksen suhteesta yhteisöoikeussäädäntöön pitää tulkinnanvaraisena. Esitystä ei hallituksen mielestä ole pidettävä yhteisöoikeussäädäntön vastaisena.

6. Esityksen vaikutukset

Jos Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisessä kaupassa toteutettaisiin rajaverotus, tästä aiheutuisi valtiolle välittömästi arviolta 5—10 miljoonan markan lisäkustannus uusien raja-asemien rakentamisesta. Näiden asemien miehitys vaatisi arviolta 10 henkilötyövuotta ja merkitsi noin kahden miljoonan markan henkilöstökustannuksia vuosittain. Lisäksi rajaverotuksesta aiheutuisi kauppaa käyville yrityksille ylimääräisiä kustannuksia. Ahvenanmaalle tulee vuosittain Manner-Suomesta noin 150 000 postimyyntilähetystä, ja muita kaupallisia lähetystyyppejä kulkee maakunnan ja muun Suomen välillä noin 100 000 vuodessa. Nämä sekä yksityishenkilöiden kuljettamat ynnä muut tavarat on verotettu normaalin sisä-

sen arvonlisä- ja valmisteverotuksen yhteydessä. Nyt ne siirtyisivät tullilaitoksen verotettaviksi siirron yhteydessä, ja osa näistä tulisi verotetuksi uudelleen, mikäli niitä ei ole vapautettu viennin perusteella verosta. Verovelvollisen kannalta rajaverotusmenettely sinänsä ei ole merkittävästi raskaampi, mutta sen edellyttämä tavaroiden alistaminen rajavalvontaan ja kuljetusten salliminen vain tiettyjä reittejä pitkin vaikeuttaisi ja hidastaisi kuljetuksia tuntuvasti. Kaikkein suurimmat rasitukset ja kustannukset aiheutuisivat verotuksesta ja valvonnasta vastaavalle hallinnolle.

Tämän esityksen tarkoituksena on estää edellä mainittujen menojen sekä turhan hallinnollisen työn syntyminen hallinnossa ja yrityksissä samoin kuin tavarain ja henkilöiden liikkumisen vaikeutuminen. Ehdotettavilla säännöksillä pysytettäisiin Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisten vienti- ja tuontitapahtumien arvonlisäverotus sekä valmisteverotus menettelyllisesti samanlaisena kuin muualla maassa.

7. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

Ahvenanmaan maakuntahallitus on antanut asiasta lausuntonsa. Maakuntahallitus ehdottaa, että veroton myynti tehtäisiin mahdolliseksi määrättyillä maakunnan ja Manner-Suomen välisillä laivareiteillä. Lisäksi Ahvenanmaan asema erillisenä veroalueena tulisi ilmetä lakitekstistä. Useimmat perusteluihin ehdotetut muutokset on otettu huomioon.

8. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja muista esityksistä

Esitys liittyy Suomen Euroopan unionin jäsenyyteen ja siinä yhteydessä verolainsäädäntöön tehtäviin muutoksiin. Arvonlisä- ja valmisteverotusta koskevat muutokset sisältyvät edellä mainittuihin eduskunnan käsiteltävänä oleviin hallituksen esityksiin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Arvonlisäverolain 1 §:n nojalla arvonlisäverolakia sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnassa tapahtuvaan tavarain myyntiin ja maahantuontiin. Jotta Suomen EU-jäsenyyden toteutumisen jälkeen Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä tapahtuviin tavarain myynteihin ei jouduttaisi soveltamaan näiden alueiden välillä rajaverotusta, ehdotetaan, että 1 §:ään sisällytetään tästä nimenomainen säännös. Säännösehdoituksen mukaan myynteihin Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen ja muualta Suomesta maakuntaan sovellettaisiin niitä arvonlisäverolain säännöksiä, jotka koskevat tavaroiden ja palvelujen myyntiä Suomessa. Säännöksen johdosta koko Suomen alueella tapahtuviin tavaroiden ja palveluiden kulutukseen sovellettaisiin yhtenevää arvonlisäverotusta kuten nykyisinkin. Säännösehdoituksen johdosta arvonlisäverolain 5 luvun myyntimaasäännöksiä ja 6 luvun kansainväliseen kauppaan liittyviä verottomuussäännöksiä

ei sovellettaisi Suomen ja Ahvenanmaan maakunnan väliseen kauppaan.

Ehdotettu sääntely vaikuttaisi muun muassa ehdotetun verovapaan matkustajamyynnin verokohteluun. Arvonlisäverolain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (HE 283/1994 vp.) 70 §:n 7 kohdan mukaan veroa ei suoritettaisi tavaroiden myynnistä henkilölle, joka ei asu Euroopan yhteisössä, jos hänen selvitetään sen mukaan kuin asetuksella säädetään itse vieneen tavarat yhteisöstä niitä täällä käyttämättä. Säännös koskee verovapaata myyntiä Euroopan yhteisön veroalueen ulkopuolella asuville. Säännösehdoituksen mukaan edellä mainittua säännöstä ei sovellettaisi myydessä tavaroita Ahvenanmaan maakunnassa asuville henkilöille Ahvenanmaalla tai Suomessa. Muualta Suomesta oleville henkilöille Ahvenanmaan maakunnassa tapahtuva myynti ei olisi verovapaata, koska nämä ostajat asuvat yhteisössä.

Myyntit Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä verotettaisiin kotimaan verotuksen yhteydessä lääninverovirastojen toimes-

ta. Veropohja ja sovellettavat verokannat olisivat samat. Kuljetukset Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä olisivat verollisia samoin kuin esimerkiksi edellä mainitulla välillä kulkevilla laivoilla tapahtuva myynti. Kuljetukset ulkomaille olisivat verottomia samoin kuin lentoasemilla sekä laivoissa tapahtuva tax-free myynti Suomen ja ulkomaiden välillä matkustaville.

2 §. Liittymissopimuksen mukaan Ahvenanmaa olisi valmisteverotusta koskeissa direktiiveissä tarkoitettu niin sanottu kansallinen alue, joka ei kuulu yhteisön veroalueeseen. Ehdotetun valmisteverolain 6 §:n mukaan jäsenvaltiolla ja yhteisöllä tarkoitetaan Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaista jäsenvaltiota ja yhteisöä sekä niiden veroalueita. Tästä seuraisi, ettei Ahvenanmaa kuuluisi mainittuihin veroalueisiin. Vaikka uutta valmisteverolakia sovelletaan Suomessa ja vaikka sen mukaan kotimaan verotus ei poikkea olennaisesti muusta, ulkomaan kaupan sovellettavasta menettelystä, Ahvenanmaan poikkeusasema aiheuttaisi ainakin tarpeen kaiken tavaraliikenteen valvontaan ja varsinkin yksityishenkilöiden mukanaan kuljettamien tavaroiden rajaverotukseen. Lähinnä tästä aiheutuvien ongelmien ja tarpeettoman lisätyön välttämiseksi ehdotetaan, että myös tavaroiden siirrossa maakunnan ja muun Suomen välillä noudatetaan valmisteverotuksessa maan sisäistä verotusmenettelyä.

3 §. Sekä arvonlisäverolain 221 §:n että ehdotetun valmisteverolain 74 §:n nojalla voidaan

asetuksella antaa tarkempia säännöksiä sanottujen lakien täytäntöönpanosta. Kun varsinkin menettelyjen osalta ja erityisesti eri lakien mukaisen menettelyn yhteensovittamiseksi saattaa myös tämän lain täytäntöön panemiseksi ilmetä tarvetta antaa tarkempia säännöksiä, ehdotetaan sanottu valtuus annettavaksi tällä pykälällä.

4 §. Jäljempänä olevaan 3. kohtaan viitaten ehdotetaan, että lain voimaantuloajankohdasta säädetään asetuksella.

2. Säättämisjärjestys

Ehdotus ei sisällä säännöksiä, jotka olisivat ristiriidassa perustuslain kanssa. Vaikka ehdotettavaa menettelyä voidaankin pitää tulkinanvaraisena liittymissopimuksen ja yhteisön verodirektiivien kannalta, se ei hallituksen mielestä kuitenkaan ole ristiriidassa niiden kanssa. Seikalla ei Suomen oikeusjärjestyksen mukaan liene vaikutusta säättämisjärjestykseen.

3. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti jäsenyyden kanssa. Voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

arvonlisä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Myynteihin ja muihin tavarain siirtoihin Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen ja muualta Suomesta maakuntaan sovelletaan niitä arvonlisäverolain (1501/93) säännöksiä, jotka koskevat tavaroiden ja palvelujen myyntiä Suomessa.

2 §
Tavarain siirtoon Ahvenanmaan maakunnan

ja muun Suomen välillä sovelletaan kotimaan valmisteverotusta koskevia säännöksiä.

3 §
Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta.

4 §
Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 16 päivänä joulukuuta 1994

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

